

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANACH.

Predplatná cena:		Spisujú a vydávajú:	Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
Na celý rok	2 zl. — kr.	MIKULÁŠ LEPSÉNY!	VIII. ker., Práter-ulica 44.
Na pol roka	1 > — >	a GERHARD NÉMETH.	sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Na štvrt roka	— > 60 >	Dočasný hlavný spolupracovník:	Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspá k nedávajú.
Jednotlivé číslo 4 kr.		JOZEF N. JANDA.	

Pred voľbami.

Nový snem kráľovským slovom svolaný je na 23-ho nov. Voľby dľa ministerského nariadenia prevádzajú sa budú od 28. oktobra do 6. nov. Dľa zákona za desať dní v celej krajine previesť sa majú voľby, a síce v okresoch jednej a jednej stolice na raz.

Koncom tohoto mesiaca a začiatkom budúceho novú tvár má dostať snem náš krajinský. Či tvár tohoto nového snemu tiež taká ošklivá bude, ako minulého, kto to vie povedať? Tolko je isto, že liberálom každý spôsob zdá sa byť dobrým a poctivým k tomu cieľu, aby na čelo nového snemu zase znak starého v prostriedkoch nevyberajúceho, a na prosby ľudu nič nedbajúceho snemu vypálili. Ktorý kandidát nemá vypálený znak na čele, že je

Ján Markovič, kandidát volebného okresu kisuckého.

dobrým, spoľahlivým, hlas vodcu slepo nasledujúcim liberálom, ten nedostane z liberálnej kassy ani krajciara ku volebným útratám. Kto slepú poslušnosť nesľúbil vopred, ten na bok musí odstúpiť, nech je bárs akýkoľvek mudrc, lebo hlas najvyššieho vodcu znej, že on na snem nepotrebuje mudrcov, lež takých žoldnierov, ktorí nesmú ani rozmýšľať, len slepo hlasovať a nasledovať najvyššieho vodcu, ako nasledujú ovce vodcu barana.

Taký rozkaz vydal vodca liberálov, že kto nenechá rozum a presvedčenie svoje na ulici, ten nesmie vojsť do nového snemu, čo úd liberálnej strany. Do košiara liberálnym senom naplneného len tie ovce budú pripustené, ktoré vypálený znak budú

Kreštania! kupujte len u kreštanov!

nosíť najväčšieho vodcu barana. Tak za musia previesť teda nové volby, aby tvár snemu zase nosila znak liberalismu. Znak musí byť starý, len tvár má byť mladšia čerstvejšia.

Liberálov našich ani mak nemýli to, že tvár starého, vyžitého liberalismu v celej Europe veľmi uvädla, obľadla. Že vo Viedni a v celom Rakúsku liberálom už para nestačí, že tam liberáli očividome hynú na suchoty, to našich liberálov len tým viac pozbuďuje k tomu, aby starú, vyziablu, vrázkovitú tvár svoju pekne na červeno zabarvili a brázdy staroby svojej, aby vyhládli a vyrovnali pekne hľadúnko. Tak oni robia, ako marné ženštiny, ktoré rížovým práškom a červenou barvičkou zakryť a okrášľiť chcú vädnúcu tvár svoju, aby nik nezbadal, že sa už zostaraly a krásu svoju na veky ztratily.

Naši liberáli dobre vedia, že sa im vrásky staroby ukazujú na tvárach, dobre vedia, že vyžitou tvárou svojou nemôžu už viac ľud náš vábiť. Preto teraz pri volbách maľujú starú, brázdovitú tvár svoju práškom a barvičkou liberálnej pokladnice. Barvičku do pokladnice nanosili úžerníci. Veď 143 úžerní barvičkári hlásili sa, že chcú pri volbách pomáhať — barviť a maľovať. Jestli by barvička úžerníkov nepomohla, nuž potom vrásky a brázdy zastaralej tváre satierať a vyhládzať budú bodáky žandárov pod dozorstvom úradných kortešov.

Naši úradskí vždy ponosujú sa, že majú mnoho práce, pýtajú pomocníkov, pýtajú väčší plat, a hľa, pri volbách dosť majú času kortešovať, po dedinách behať, akoby plat svoj nie za úradné povinnosti, lež za divú kortešačku brali z dane ubohého ľudu.

Avšak ľud náš pozná už liberálnych maliarov. Pozná ich a s ošklivosťou odvracia sa od nich, opovrhne vábľivé a sladké ich rečičky, vysmeje sa ich liberálnej barvičke, lebo vie, že barvičku liberálov prv-neskôr len ľud ubohý zaplatiť musí.

Veselo sa teraz všade maľuje u nás. Nikdy taký jarmok nebýva, jako pri volbách. Kupuje, predáva sa pilno na vše strany. Lež nádej máme, že ľud náš mnohokrát už ošudeny, ani do reči nevstúpi s tými kramármi, ktorí z volby, z toho najkrajšieho práva občianskeho, urobiť chcú obecny *lichvací jarmok*.

Dosaväť pri shromaždeniach ľudovej strany bojovalo sa proti nám len pišťalkami papľuchov a záprdkami. No tu i tam pri železniciach, pri železných mostoch z dreva, pri talianskych obrázkoch, pri stoličných a sirotských pokladnicach, pri nitrianskych a stupavských volbách, pri popisoch voličov, pri stoličných a výberových volbách atď. — dokázalo sa, že liberálny tábor

nemá, nemôže mať slušnejšej zbrane, nežli smradľavé vajcia. Veď každá nádoba takou vôňou razí, akou je naplnená.

Vo Vacove, keď kandidát ľudovej strany progamnú reč držal, cítiť bolo už nielen smrad liberálneho tábora, lež počuť bolo už i výstrel nezralého papľúcha Benjamina Epšteina. Ten výstrel papľúcha zrejším dôkazom je toho, že ako cíť sa u nás svoboda mienky a svoboda presvedčenia, ktorú vždy spomínajú, ale ju len pre seba do árendy vziať chcú.

Či pri volbách opakovať sa budú vacovské pády, to nechceme veriť, bárs za nemožné to nedržíme. Myslíme, že minister vnútra nevydal teraz len na komédiu to nariadenie vrchnostam stoličným, aby pri volbách dľa zákona pokračovalo sa a poriadok aby bol slušne zachovaný. Teší nás tá nádej, že stolice a predsedovia volby nehodia na bok toto ministrové nariadenie. Veď nielen sedliak, lež i úradník podrobiť sa má zákonom a úradným nariadeniam. Preto riekol i milostivý kráľ náš pri millennárnych slávnostach v budínskom hrade ku hlavným županom, „*bez rozdielu strany a národnosti*“ každému vysluhovali spravodlivosť.

Blíž sa sa no é volby; úfame, že župania kráľovské napomenutie ešte nezabudli a že predsedovia volby zachádzajú budú s voličmi tak, ako s ľuďmi, a nie, ako s otrokmi a zvermi. Každé násilenstvo a hovädskosť ľud viac a viac poburuje. Kto potom bude v stave ľud ukrivdený utíšiť, keď úradné osobnosti šliapaním práva a zákona, nefudským zachádzaným ľud náš pobúria? Nie my búrime ľud, keď napominame ho, aby sa nezapredal, aby sa korhelice zdžal, aby ticho, slušno choval sa pri volbe; úradní korteši, násilní, zverskí nahaňaci, úžerní kupci duší a krve ľudu, tí búria ľud náš a korhelicou ho humpľujú, aby v ňom i ostatnú iskru statočnosti a svedomitosti sudmi páleného a okovmi fabrikového vína udusili.

Avšak ľud náš neztratil ešte na toľko cit ľudský, žeby ako nerozumné zviera slepo nasledoval tých liberálov, ktorí ani uhom nekyvli na upenlivé prosby ľudu cez celých päť rokov, lež až teraz, keď ľud ku obrane práva a nábožného citu svojho smelo si zastal, až teraz ukazujú zase mäďové motúzky, a keď sedieť budú na sneme, urobia z motúzok ovputá a hodia ich ubohému ľudu na krky, tak jako v minulom sneme.

x.

Mužovia, ženy, dietky! modlite sa každodenne za víťazstvo ľudovej strany!!

POLITICKE CHYRY.

Volby na vyslancov budú trvať od 28. okt. — do 6. nov. Snem krajinský ale je zvolaný na 23. novembra.

S boľasťným srdcom sdeľujeme cteným privržencom, že gróf Karol Pongrátz už viac nevystúpi za ablegáta vo vrbovskom volebnom okrese z vážnych príčin. Keby ho len aspoň inde zvolili, lebo je on neohrozený bojovník záujmov tak kresťanstva, jako i Horniakov.

Istóczy, ktorý skoro cez celú štvrt storočia zastupoval v snemovni rumský okres, nevystúpi viac. Podobne aj Szapáry a Wekerle, bývalí to ministerpredsedovia nevystúpia viacej.

Tlačové pravoty proti neodvislým ľudovým novinkárom namerené nechcú vziať koniec. 19. nov. veznú na raport Jozefa N. Janda, redaktora Kresťana a Herkó Pátra za veľmi nevinnú vec. 10. okt. ale dali na vedomie Ondrejovi Rojko, vyslúžilému to farárovi, že ho tiež chcú móres učif za ten list, v ktorom sa ponosuje, že ho chcú židia zabiť. No nech nás len prenasledujú; však v Nemecku aj biskupi sedeli v chládku, zato že viac boli poslušní Bohu, nežli ľudom.

Na slúby sultána tureckí kresťani nedajú nič; oni sú ticho teraz nie následkom slúbov, lež len pod farchou krvavého násilia. Oni ale už vraj pokojný a istý život chcú mať, a preto reklamáciu poslali všetkým vládam, aby spravily už raz poriadok.

O cirkevnej politike Pišta Tisa sa vyslovil vo V. Váradine, že už inšej pomoci nieto, len zahojif tie rany, ktoré sa zasadily; hojif on chce s liberalismom. No predsa sa našiol liberál, ktorý uzná, že cirkevná politika raní duše veriacich.

V Stupave je kandidátom ľudovej strany Karol Otočka advokát. Jako sa nám sdělilo, aj dr. Fraňo Kocmlóssy tam má vystúpiť; on sa ale nepripojí k žiadnej strane. L'ud pod náčelníkami duchovnými neohrožene nech bojuje jedine za víťazstvo Karola Otočku. — L'ud len ľudových nech podporuje neohrožene.

Na poslednom stoličnom shromaždení interpeloval Štefan Rakovský, že pod slúžnym Jánom Lavotta každá obec mala sporiteľnovú knižtičku s istou summou. Teraz ale nenie ani knižok, ani peňazí v počtoch obecných; kam sa to mohlo podieť?

K voličom.

O 10 dní už sa započnú volby na mnohých miestach. Bohužiaľ už i teraz je dost Judášov. A práve preto, aby voličia vedeli, čoho sa majú držať, pišeme tieto riadky.

Kde vystúpi ľudák, čo by k hocktorému

kresťanskému vierovyznaniu patril, treba ho mravne, hmotne, hlasom i vplyvom podporovať i v tom páde, keby jeho protivník križ nosil na prsách. Ktorý kňaz totižto naozaj v duchu kresťanstva ďaleko od sebeckosti, chce ablegátovať, ten nemôže vystúpiť s iným programom, ako s ľudovým; a vystúpi-li s inakším, už vieme koľko bilo; vieme, že hľadá hodnosť, abo biskupstvo, no hádam, i dačo iné. Je to veru smutno, že toľkí synovia opúšťajú cirkev svoju i v tieto smutné dni tu v Uhorsku. Či by sme my už dávno neboli iným, keby sme boli na bok pero hodili a mlčali ľud nevyučovali. Lenže kde by bolo kresťanstvo, keby už vo všetkých synoch jeho vyhasol oheň bezsebeckej obetivavosti.

Dobre vieme, že medzi prvými kresťanmi mnohí vládli väčšou vierou a vernosťou, nežli Judáš; lebo v protivnom páde, by sa tento nebol toho dvojnásobného do neba volajúceho zločina dopustil. A to je obraz aj terajších pomerov. Na mnohých miestach ľud pospolitý pevnejšie a obetivavejšie verí v Kristu, nežli daktorí kňazi. Či ale daktorý kňaz v skutku žije a mre za Krista, to jeho život dokazuje. Ľudová strana je stranou kresťanskou; dobrý kňaz tedy nemôže proti nej bojovať; proti ľudákovi vystúpiť. Kto neni so mnou, je proti mne, — sa vyslovil Kristus Pán. Tak je to i s ľudom kresťanským; kto neni s ním a s jeho stranou, ten je proti nemu, ten je jeho nepriateľom. A tak ľud v záujme svojom, v záujme kresťanstva nemôže, ba nesmie podporovať proti ľudovému nikoho, ani čo by on reverendu nosil.

Nech žije ľud, ktorý sa pridrža Krista: nech žije ľud, ktorý nie na hodnosť, na podplácanie, na liškavé slová, na priateľstvo liberálov hľadá.

Sláva takému ľudu!

Jozef Neczpálsky.

Upozorňujeme

ľudových kandidátov, aby sa postarali za včasu o to, žeby do volieb každý ich volič aspoň dve-tri číslá „Kresťana“ do ruky dostal, lebo — nám pišu horlitelia — „Kresťan“ je najlepši a najistejši korteš. V tej veci treba sa na p. Lepšenyiho obrátiť. — Ct. voličov ale prosíme, aby na mameluka a zednára-liberála nikdy nehlasovali. Keby to aj ich duchovný bol, a by vystúpil s liberálnym programom, ten najtuhši boj nech vedú proti nemu veriaci voličia.

Vrucená prosba!

Volby vyslancov krajinských začnú sa 28-ho oktobra b. r. a preto uprimne vyzývame tých, ktorých povolanie jejích z domoviny našej v cudzine bydlieť prinútilo, ktorých srdco láskou plápoľa za vieru a Cirkev Kristovu a majú hlas pri voľbách, aby **sa ponáhľali navrátiť domov** na dni: 28, 29, 30, 31 okt. Tu je čas, drahí kresťanskí rodáci, aby ste ľudovu stranu, ktorá za vieru a za Cirkev Kristovu bojuje, vašim hlasom podporili.

Vykupiteľ náš v týchto smutných časoch vernosť vašu zksuje a privoláva k vám úpenlivým hlasom Cirkve svojej: Dietky moje poďte domov, zastaňte ma, obráňte ma!

A preto vy, drahí kresťanskí rodáci, jestli len posledná iskierka lásky za vieru v srdci vašom nevyhasla, ste-li oddaní Cirkvi a vlasti — pridite domov na tých pár dní — lebo máte vedieť, že obeť Pánu Bohu milú vykonáte, keď pridete a na kandidáta ľudovej strany budete hlasovať.

Jak ste v pochybnosti, či máte hlas, lebo nie — obráťte sa k vašim pp. farárom, a oni vám ochotne poslužia v liste dobrou radou.

Hore sa! drahí kresťanskí rodáci, bojujte boj svätý!

Odplatiteľ Večný chystá vám odmenu za vaše ustávanie.
Vaši bratia.

Ku všetkým ľavičiakom.

Už bolo dost volieb, za ktoré sa hanbiť musí Uhorská pred celým svetom. Aby ale bola pamiatka po tom, jaké volby byly v roku millennárnom v Uhorsko, jako sa šliapala ústava; prosíme všetkých ľavičiakov, aby hore vzali zápisnicu o každom násilenstve a útoku proti slobode namerenému, nech je to pri kortešačke, pri hlasovaní, alebo hoc pri čom, a nech ho opíšu v celej obširnosti; a je-li potrebné, nech to nechajú uhodnoverniť aj skrze kráľovského notára. Tú zápisnicu prosíme do ľudovej sústrednej pisárne poslať, ktorá to preložiť nechá do všetkých rečí europejských, aby videly krajiny civilisované, jak

barbarsky panuje v Uhrách liberalismus, aby ohavným spôsobom na stolci moce udržať sa mohol. Spolu i tie osoby budú opísané, ktoré sa takých podlostí dopustia.

Veľmi, preveľmi prosíme privržen-
cov a priateľov o túto l á s k a v ú
v d a č n o s ť.

Ešte pred voľbami,

prosíme ctených horliteľov, aby sa usilovali v tých najširších kruhoch rozširovať

Veľký

„Kresťanský kalendár ľudovej strany.“

K dostaniu je u

*Františa Bleszkány, Budapešť, VIII.
Mária-Tereziatér. 9.*

Okresy a kandidáti.

Kde je len možné, všade treba ľudového kandidáta postaviť, lebo ľudová strana nemôže ohľad brať na žiadnu inú politickú stranu, ponevác žiadna politická strana si neosvojila program ľudový. Ba čo viac, ešte i ti ablegáti sa zdráhali na prápor svojho programu, vypísať revisiu, ktorí ablegáti ináče proti cirkevpolitickým predlohám hlasovali.

My chceme predovšetkým len ľudových ablegátov; ľudová strana musí byť po voľbách v snemovni zastúpená. Ľudových ablegátov potrebuje cirkev, potrebuje ich štát, potrebuje ich opustený a na vnivoč donesený ľud. Doposiaľ všetky strany sa chvástaly s heslami osvety, svobodnomyselnosti pokroku atď. Heslá puhé ešte žiadon národ nespravily blaženým. Terajšie stránky politické nakuvaly zákon liberalismu, židom, bankárom, kupcom; nech mi ale dakto aspoň len jedon zákon ukáže, ktorý by bol k vôli ľudu donesený býval.

Ľud už dávno by si bol môhol ináč stáť, keby duchovní a iní vodcovia ho boli k tomu nakloňovali, rozširovaním dobrých spisov na dobrú cestu napravovali. No neobnovujme staré

veci neprijemné, teraz hľadme len na to, aby sme sa to všetko aspoň teraz všemožne usilovali napraviť. Všade treba postaviť ľudového kandidáta, lebo čím menej kandidátov budeme mať, tým menej ľudových ablegátov si zvolíme. A veď veľmi sú nám potrební ľudoví vyslanci.

Liberálni kriklúni totižto neni sú spokojní s tým, čo doposiaľ porobili proti kresťanstvu a ľudu, lež oni svobodnozedskeho pokroku klbko i ďalej chcú vyvíňovať, školy soštatniť, majetok cirkevný odňať. Je tedy potrebné, aby v snemovni i takí boli, ktorí by sa v záujme našom ohlásili, ktorí by tuho bojovali proti všetkému, čo zo židovského liberalismu vyviera a kresťanstvo podkopáva i ľud zanedbáva.

Čo ale tam si počať, mohol by sa dakto pýtať, kde nieto žiadneho výhľadu, že ľudový kandidát zvolený bude?

Na mameluka, abo na Kossuthistu na žiadon pád nesmie hlasovať človek kresťanský. Mamelukom a Kossuthovcom sa máme čo poďakovať, že cirkevno-politické zákony sú už v živote. Vládnym pánom sa máme čo poďakovať, že sa tie nitrianske a stupavské neľudské protizákonnosti páchaly. Liberálci sa vyhrážali palicami a pľuli proti veľmožom, keď oni dľa svojho svedomia kresťanského proti cirkevnopolitickým zákonom odhlasovali. Liberálci hatia daň platiaci ľud v shromažďovaní sa. Liberálci tupia v kóšerových novinách duchovenstvo, šľachetných bojovníkov Krista, kresťanských magnátov; liberálci menujú hornovidielckych občanov kresťanských pálenkou obušenými slovakmi.

Liberáli nechcú nám dať samosprávu, lež oni — čo nepriatelja cirkve katolíckej — rídiu a dávajú jej biskupov a iných hodnostárov. Liberáli odhlasovali na ten zákon, dľa ktorého veľká peňažná pokuta a žalár čaká na každého, kto sa opováži pri volbe na Boha, na nebo a na iné sväté veci odvolávať. A v tomto všetkom sú liberálom na pomoci i Kossuthisti, ktorí sa i potajomnými mamelukmi môžu menovať.

Či tedy môže človek kresťanský bez hriechu hlasovať na liberála? A keby to ani hriech nebol, predsa nesmie to ľud učiniť, lebo skrze hlasovanie na liberálov by pod sebou strom podruboval.

Na privržencov Apponyiho, Ugrona, abo Szapáryho len vtedy môže čistým svedomím ľudák hlasovať, keď oni sľúbia, že za revisiu budú bojovať.

Keby ale pomery boly dakde také, že si nevedia voličia rady dať, treba sa o radu na sústredni pisáreň obrátiť.

Teraz ale, keď sú volby celkom blízko, preč s ponosmi, preč s rozkolením a rozmýšľaním, stúpme už raz na cestu činenia; najdime si čím

skorej spoľahlivého kandidáta. Zaháľaf nenie kedy; od dvoch od troch týždňov naplašení tatári po okresoch strečkujú my čím skorej musíme byť hotoví. Len sa čím skorej do boja, nepriateľ nezaslúži pokoja.

Silvester Vrbovan.

Premena.

Jako to i čelo tohoto čísla „Kresťana“ ukazuje, v redaktorstve sa premena stala. Hl. p. spolupracovník, Fr. Bleszkány sa už síce domov navrátil z kúpeľa, predsa ale sa necíti byť na toľko dobre, že by hneď mohol pokračovať v redigovaní „Kresťana.“ Máme nádej, že jeho utiahnutie sa je dočasné len, a dal by Pán Boh, aby ono čím kratšie bolo; jeho sbehlé, obraté a zkusené pero je veľmi potrebné záujmom ľudu. Ja som prevzal redigovanie „Kresťana,“ lebo nebolo tu druhého; neprevzal som ho ale konečne, lež len dočasne, ponevác dobre viem, že sú moje vlohy o vefa slabšie, jako že bych stále mohol všetky tri tieto časopisy redigovať: „Kresťana,“ slov. „Herkó Pátra“ a „Našu Nádej,“ a pritom ešte i škole a iným kaplán-ským povinnostiam zadostučiniť. Mohol by si ale kto myslieť, načo tá premena na čele noviniek, keď zastupovanie je len dočasné. Z tej príčiny sme to urobili, aby ct. obecensvo neprivlastňovalo p. Bleszkanyovi tie chyby a slabé stránky „Kresťana“, ktoré snáď zbadá, abo už aj zbadalo cez tie dva mesiace, behom ktorých „Kresťana“ som ja redigoval. Modlíme sa len za hl. p. Bleszkányu, aby ho Vsemohúci čím skorej uzdravil, a tak aby čím skorej zas on redigoval „Kresťana.“

Jozef Janda.

Vyzvanie kresťanských voličov stupavského okresu.

Celej krajine znamé je vierovyznanie voličov ľudovej strany od Stupavy. V pamäti máme minulú volbu, pri ktorej sme my, ako verní kresťania, opravdivú kalváriu podstúpili. Naše práva nohama šlapala liberálna zberba a uradni hajdúsi. Podlosť a tyranstvo povzbavilo nás našich práv, my sme ale celému svetu dokázali, že si vieru našu kresťanskú vážime, a že nás od nej neodtrhne ani zlosť, ani hrozba, ani dar a peniaze. Kresťanskí voličia! teraz stojíme pred novým bojom. Spasiteľ náš predpovedal, že povstanú falošní proroci, by nás zviadli. V okrese našom vyvinul zástavu ľudovej strany pán Karol Oľočka advokát prešporský. To je tá zástava, ktorej sme vernosť sľúbili, pri ktorej sme vytrvali. A teraz čo sa stalo? Tí istí, čo právo naše šliapali, čo nás v dáždi a blate nechali dva dni mrznúť a hladovať, naši páni liberáli, sú kortešami katolíckého kňaza, ktorý oproti ľudovej strane vystúpil: Kresťanskí voličia! nenechajte sa zviest kňazským rúchom, opravdivý kňaz je len ten, ktorý sa pridržá ľudovej strany. A preto dolu

s larvou! Každý kresťanský volič, nech hlasuje na kandidáta ľudovej strany, ktorý je pán Karol Otcoska. Nepoškrvrite meno vierovyznavačov stupavského okresu. A keď pri zástave ľudovej strany, ako pri predošlej volbe vytrváte, hodnými sa urobíte mena vierovyznávateľov kresťanských.

Nech žije ľudová strana, nech žije Karol Otcoska kandidát ľudovej strany, to je jediné heslo kresťanov stupavského okresu.

Výbor ľudovej strany.

Školské biedy.

Proti jasným slovám zákona nielen že zavádzajú maďarskú reč do elementárnych škôl inorečích ako reč naukosdelenú, ale dopúšťajú sa na mnohých miestach ešte i cirkevné vrchnosti toho bohaprázdného násilia, že aj ten najťažší predmet náboženstvo, vyučujú nie materinsky. A na mnohých miestach by si vrchnosť ani o ten živý svet povedať nedala, že je rozum dieťaťa prislábý k neznámej reči. — V Nemecku jedenkaždý učiteľ zná dokonale reč svoju; a u nás? Ponosuj sa Bohu! že do tak zlých časov naše živobytie upadlo, že vlastní synovia národa nášeho sa za reč svoju hanbia.

Ale ani ináčej byť nemôže; kdeže máme učiteľské semenisko, v ňomž by mohol mladík známosť reči svojej prisvojiť? Nemáme ho! Tu nič inšie nezbyva nám, len abysme si vlastnou činnosťou chyby predošlého nášeho vychovania nahradili, abysme si známosť mluvičnú prepotrebnú slovenčiny prisvojili, abysme tak z ohľadu tohoto pred obličajom národa, jako verní jeho učiteľia svietili. Nie my, lež časy otčímské sú na príčine, že sme v pravopise slovenskom pozostali nazad; mnohí z nás píšu bez všetkých pravidiel.

Nejeden z nás by rád aj nečo písal, ale okúňa sa chýb pravopisných. To ho ale nemá od činnosti odvrátiť; nech píše, jako vie, dokým sa s pravidlami mluvičnými dokonale obznámi. Nate. az nepozerá sa ešte v sukromnosti na literu, ale na ducha, na obsah podatej práce. Píšte a sl. Redakcia tohoto listu vďačne chyby poopravi.

Možno však, že sa neкто najde, hovoriac: „nepotupujem ja reč svoju.“ Dobre, ale tým samým, že za ňu nič nerobíš, potupuješ, zatracuješ ju. Človek sa často nečinením dopúšťa hriechu. Konajme, ó konajme, kým môžeme, nečo dobrého, abysme boli užitoční služobníci Pána. — Daj to Pane Bože!

Emanuel Filkorn.

Upozornenie.

Trochu prineskoro sme dostali tú prosbu, aby sme sdělili cteným čitateľom, že na „Našu Nádej“ predplatiť sa môže jedine pod týmto nápisom: Michal Varga, kaplán a redaktor vo Vacove.

Liberálni páni.

Nápev: *Šuselka nám píše.*

*Liberálni páni
nedržíme s vami,
my patrime do rozumnej
tej ľudovej strany.*

*Diví liberáli!
čože ste nám dali?
Nič iného, leda samé
dane navádzali.*

*Dali sme vám naše
hlasy za smrad flaše,
a vy ste nám navarili
jalovej, zlej kaše.*

*Dost je toho bludu!
Lepšie časy budú,
až pri volbách do snemovne
pride strana ľudu.*

*Nezhrozí nám tu pán
notár, slúžny, župan;
nesvedie nás k liberálnym
žiadon rychtár tlupám.*

*My sa nebojime,
my si zákon ctíme,
keď slobodnej vedľa neho
volby sa chytíme.*

*Sprostí liberáli!
na sneme ste spali,
a čo vláda chcela, na to
len hlavou kývali.*

*Vaša starosť všecká:
plniť sebe vrecká.
Nechceme vás, my sme muži,
nie kdejaké decká.*

*Zdvihli ste si platy
pre tie svoje hnáty,
na nás vrhli ste preťažké
len daňové kláty.*

O seba ste dbali,
za ziskom sa hnali
a úradov nových kopu
ste navymýšľali.

Máme toho dosti,
už vyše sýtosti,
veď deriete úbohý ľud
až do samej kosti.

Tie matriky vaše,
civilné sobáše
nehľadaly, nežiadaly
nikdy srdcia naše.

Vravy vaše, sľuby
bláznivé len huby!
Však ľudová už vám strana
rázny marš vytrúbi.

Horeže sa majme,
svodiť sa nedajme!
K ľudovej sa strane všetci
do jedného dajme!

Kde farchy, tam práva
spravedlnosť dáva;
v reči, ktorej rozumieme,
s nami sa rozpráva.

Chráň sa liberála,
jako pekiel kráľa!
Kde ľudový prápor veje,
stoj, ako tá skala!

Kde ta strašia hrozby,
tam ducha nepozby;
ani nech ta nezastúpa
flašky, zlatky, prosby.

Neznámy.

Prst boží.

— Opravdivá udalosť. —

Kde a kedy sa stalo, neudám síce, ale že sa stalo, o tom vás ctení čitatelia uistujem. V jednej obci horného kraja nášho asi pred 15, alebo i viac rokmi bol vyvolený jedon mladý života schopný mladík za učiteľa a bol raz čas, že takého učiteľa dostala obec tá, ktorej zaostalosť ešte i dnes poznať možno. Jaj ale netrvala dlho poriadnosť jeho. Kým bol mladík tento neženatý, bol i poriadnejší a Bože chráň! do krčmy ísť, alebo po páleníčnom nápoji i len siahnuť,

no a k tomu bol i so svojím duchovným v dobrom pomere, veď len ten mu ku stanici tejto dopomohol a z biedy neraz vytrhol. Oženil sa konečne, čo mu každý doprial, ale čo sa stalo?! Všetko neidem vyprávať, ale len to udám: že z toho veľkého priateľstva s duchovným povstalo hrozitanské nepriateľstvo; mladík nedal na duchovného naraz nič, robil mu tie najväčšie protivensťva a to nie len vonku ale i v chráme božom, ba ho i pred ľuďmi domácimi a cudzími znevažoval a to najviac pri fľaši, lebo sa už potom najradšej v krčme zdržoval a tam svoju múdrosť pred opitými dokázal chcel.

Kto bol tohoto prevratu hrozitanského príčinou, pátrať a súdiť neidem. Boh koniec urobil tomu a povolal duchovného, ktorý od dlhšieho času chorľavel, ku sebe. Po tomto smrti zostal v obci za dlhší čas administrator; jestli bolo zle za nebohého, pod týmto ešte horšie. Isté výstupy opisovať neideme, smutné a žalostné svetlo hádzu ony nie len na osobu, ale i na obec, ktorá to trpela a proti výstupníkovi nezakročila. Prišiel tretí duchovný, ba by mohol i štvrtého spomneť, i s týmto tretím boli dobre ale len za čas. Veď ten poriadny p. učiteľ zostal liberálny v každom chľade, on neznal poriadok, svedomitosť, príkladnosť, on netrpel podriadenosť v žiadnom ohľade; on chcel byť samostatný vo všetkom, času mal dosť, kroz klam, podvod a figle a najviac kroz pijaňku ľud si získal a teraz už môžem čo chcem robiť: ísť do školy, alebo nie — chodiť do kostola, alebo nie a iné ešte veci. Vtedy keď ho volili i hory i doly sľubovali, naraz vystal z kostola s tou výhovorkou: že on mendikom neni, ale jako kresťan a učiteľ tiež nechodil a snáď i nechodí. Odpomohla obec ešte nie celkom od Bona odvrátená a viery zbavená tomuto jednému, vyvolila si teda mendíka, a myslel by snáď každý, že bol koniec tým nezbednostiam, ktoré tenže pan liberál vyčíňal. Jaj ale pošťastilo sa mu jedno, proboval i druhé. Bez všetkého oznámenia a upovedomenia na začiatku jedného roku, vystalo zvonenie na služby božie. Duchovný sa čudoval, ale čo mal počať, keď sa všetko len v krčme pri fľaši dokonávalo a farníci — pravda len tí spiritusom osvietení — sa na farára, ktorý si svoje žiadal a prísahy svojej sa verne držal, za ten čas hnevaf vyslovili, kým s nimi do krčmy chodiť a tiež piť nebude.

Triezlivého oni medzi sebou netrpiu — nikoho. Duchovný šiel do chrámu a odbavoval riadne služby božie, i v ten i v nasledujúce dni, trebárs sa i nezvonilo, ale oznámil to svojej vrchnosti, ktorá ďalšie porobila kroky. Kým toto trvalo, čo sa stalo?! Ten pán učiteľ, ktorý svojho duchovného od rokov neznal, zneuctoval, ľud proti kňazstvu pri každej príležitosti búril, pohoršenie dával v kostole i von z kostola, naraz sa dostaví ku svojmu duchovnému a žiada ho: by manželku jeho, ktorá k smrti pracuje, zaopatrit šiel. Kňaz, ktorý toto tu opísané a mnohé iné veci preniesť musel, zamyslený soberie sa a ide s ochotou svojej povinnosti zadosť urobiť, zaopatruje sv. sviatostiami k smrti už pracujúcu, modlí sa za ňu, odporúča ju do milosti božskej a potom až ju opúšťa — ten ale, ktorý odoprel a sa zdráhal svojej sv. povinnosti za dosť urobiť, nútený je svojej drahej manželke matke osiralých 5 dietok zase po prvé zvonit. Kto v príbehu tomto skutočnom nevidí prst boží?! Pýtame sa: či ho vidí a cíti i ten ovdovelý p. učiteľ a ostatní očítí svedkovia?

Neihrajme sa so svätým náboženstvom a s vecmi svätými:

Nie kto, ale čo,

CHÝRNIK

Kráľovna počnúc od nov. až do marca budúceho roku prezimuje v Cap-St.-Martine.

Následník trónu, Franc Ferdinand je chorý, z ktorej príčiny zimu strávi v Taliansku, kde je o veľa teplejšie, nežli u nás.

Cár aj s cáricou po dlhej návšteve od 5-ho okt. do 11-ho okt., odcestoval z Francúzska. Oduševnenosť sprovádzala ich všade. „Neodchádzajte, neopúšťajte nás!“ vykrikovali ľudia.

Sobáš Dorotey, dcéry to kráľ. kniežata Jozefa bude v Schönbrunne; tedy nie v Uhorsku.

Zmena majetku. Kráľovské knieža Jozef predal svoj majetok v Mártonvášáre za 2 milliony a 750 tisíc zl. majiteľovi pivovárov, Antonovi Dréherovi.

Zlatú omšu bude mať kardinál Schlauch v rok budúci.

Bývalý srbský kráľ, Milán má úmysel zimu v Judapešti a vo Viedni stráviť.

Kňažna Helena, dcéra černoehorského panovníka a zasľúbenica talianskeho následníka trónu, prestúpi na rim. katolícku vieru 21. okt. v Bari v chráme sv. Mikuláša.

80-ročný kardinál, Ruggiero zomrel v Ríme. Toho roku je on už siedmy, čo sa pobral na večný odpočinok.

Sultán má žalovať bývalého anglického ministra-predseda Gladstona, že tento ho menoval veľkým vrahom.

Minister vnútra naložil vrchnostam, aby sa postaraly, žeby 36. číslo Krestana po celej krajine bolo shabané.

Bismarcková sila klesá s dňa na deň následkom pokročilého veku.

Birmovať sa nechal koprnský slúžny Halmay v Sebellébe od biskupa Jozefa Boltizára.

Americký kardinál na dvojkoli. Kardinál Satolli zpočiatku len v sieni prevádzal kunšty na bickole, nedávno ale sa odhodlal, že i na ulici verejno to urobí. Obecny ľud celkom prekvápeno sa díval po ňom, keď ho videl v červenom habite letieť. Ten kardinál vraj aj do Rímu pojme so sebou svoj dvojkol. A ešte by kto tvrdil mohol i ďalej, že biciklovať je nižšie kňazskej hodnosti?!

Jako liberáli gazdujú? Nikde také oročky nerozdávajú, ako v kompánii liberálov. Tu niekoľko príkladov. Bývalý ministerský radca Ludvik Jekelfalušy dľa zákona mal dostať 3700 zlatých pensie, a miesto toho povýšili mu ju na 5000 zl. Franc Pulszky, otec toho kupca talianskych obrazov, mal dostať 3598 zl. pensie, z milosti ale povýšili mu ju tiež na 5000 zl. Gejza Bittera mal dostať 1050 zl., povýšili mu ju na 1596 zl. Béla Žitvay mal dostať 1250 zl. pensie, povýšili mu ju na 1890 zl. Takto pomáhajú liberáli ubohému ľudu — na pensie platiť.

Radšej sluhom, ako učiteľom. Milutin Ďurkovič, učiteľ v Bezedeku zažakoval za učiteľstvo, ponnevác obec Monoštor udelila mu úrad obecného sluhu, ktorý lepšie je platený, ako učiteľ. Na učiteľov niet

peňazí, ale na pensie osem a päťtisíc zlatové, ako i na volby a na hostinky vo výstave vždy jesto čerstvý groš.

Os-Budovár, jako vidíme, tiež fažko vyhne krachu; mnohí veritelia sa už dali naň intabulovať.

Ako sa skončil snem ablegátov? Na konci ostatného zasadnutia snemovne ablegát Ján Hock pýtal sa ministra, či známosť má o tom bláznivom večere, pri ktorom nezralí chlapčiskovia-židia, oblečení do rúcha kňazov a mníchov, v processii oš-budavárskej i ctihodný znak kresťanstva, kríž sem-tam vláčili a verejne hanobili. Minister odpovedal, že hlavný mestský kapitán už porobil poriadky v tej veci. Takto hľa skončil sa snem, ktorý nás tým novým poriadkom obdaroval. Krásna to pamiatka na millennium

Židovský figel. „Nyitr. Szemle“ píše, že 20. júl. Ján Máfuš čítarovský obyvateľ na jarmok voly prišiel kupovať do Levíc. Ako chodil po jarmoku, pristúpil k nemu jeden pán a pýtal sa sedliaka, čo chce kupovať. Statočný sedliak všetko povyprával. Neznámy panák odhovárať sedliaka, aby nekupoval na jarmoku od židov, lež aby išiel k jednej vdove, tam že lepšie a lacnejšie kúpi. Sedliak myslel si, že neznámy pán nebude židom, keď na židov hromžil. Vybral sa teda s tým pánom ku vdove. Na ceste neznámy pán zdvihol akúsi tašku a hovoril k sedliakovi, pozri, našiel som peniaze, nehovor nič, podelíme sa. Sedliak pravil, že taška odevzdať sa má na mestskom dome. Neznámy pán ale nahovoril sedliaka, aby mlčal a aby si radšie zapil piva v jednej zahrade. Ako pri pive sedeli, prišiel jedon žid, po nemecký pár slov preriekol ku neznámemu pánovi a hneď oboril sa na sedliaka, aby nazpäť dal tašku so 1400 zlatými, ktorú našiel. Sedliak v statočnosti svojej ukázal tašku svoju, v ktorej vraj len 190 zl. má na voly. Žid pozeral tašku sedliaka, a v tom prišiel zase jeden žid a kázal sedliakovi čižmy vyzúť, lebo že v čižmách má najdené peniaze. Sedliak v čistom povedomí svojom vyzúť si i čižmy, tedy ale palicou ho uderil ten, čo sedliakovú tašku pozeral a tašku odhodiac ušiel. Chudák sedliak pozrel si do tašky a 190 zl. už bolo preč. Na krik a plač sedliaka žandári hľadali židov, ale len toho prvého chytili, ktorý všetko tajil, a že sedliaka nikdy ani nevidel. — Ubohý sedliak plakal a prosil, aby to oznámené bolo v novinách, žeby aspoň iní ľudia neverili každému židovi.

Nitriansky dom uderia na buben. Na peštianskej výstave v takzvanej „dedine“ vystavený je i dom z Handlovej. Teraz v Nitre oznamujú, že ten handlovský dom licitaciou predávať sa bude. Nitrianske noviny píše, že peknejšie by bolo, keby ten handlovský domec na pamiatku millenniuma zachovali, aby potomci naši videli v ňom pamiatku nitrianskej volby a vyvesiť ho v domci i s popismi voličov, aby i budúce pokolenie vedelo, aká sloboda panovala v Uhorsku pri millennárnych volbách.

Notár pod vyšetrovaním. Nitriansky slúžny vyšetovanie zaviedol proti pogránskemu notárovi Štefanovi Biharymu a suspendoval ho z úradu vymenujúc za jeho zástupcu notára Árpáda Folkmera. Pán Bihary pri nitrianskych volbách horlivým bol kortošom a hľa, teraz rozmyšľať musí, jak sa časy menia, jak tento svet beží!

Či liberáli nechcú kňazov? Liberáli vždy hromžia na kňazov, aby sa vraj kňazi o kancelarali a nie o volby. Avšak, keď lapíť môžu reverendu páni liberáli; hneď vychvaľujú sa a kričia: la la, pozrite,

i kňazi držia s nami. Už sa liberálom podarilo pár kňazov lapiť. Noviny písaly, že Dionys Polgár, Štefan Leško, Ant. Ribényi, všetko kňazia, s liberálnym programom vystúpia. Liberáli teda radi vidia reverendu vo svojom tábore a radi sľubujú kanoniu, infulu, zlatý kríž, biskupstvo tým kňazom, ktorí ochotno pomáhajú liberálom. L'ud náš vie už, čo myslieť si má o liberálnych kňazoch.

Výstraha. Z Hruštína pochodiaci a na tento čas v Budapešti sa zdržujúci žid Áron Klein — denne chodí sťa hyena, aby hruštinských tunajších robotníkov o možno vyrobenej groše podlým spôsobom pripravil, chráňte sa tohoto židovského darebáka.

Židovský hlas proti židovským ablegátom. Noviny „Pol. Hetiszemle“, časopis to liberálny, napomínajú židov, aby netisli sa za peniaze do snemu. Či vraj chcú židia, aby i u nás, ako vo Viedni, pohyb povstal proti židovstvu, keď židi budú sedieť v snemovni? My židia protestovať musíme proti tomu, aby židia prijímali ablegátsvo za kapitál a za peniaze. Čo stojí vraj ten ablegát, ktorého protižidovský ľud za peniaze vyvolí zubami škrypajúc pri tom? Nechcú vraj židia nahliadnuť, že je teraz u nás každý tajným antisemitom počnúc od fšišpána až po hajdúcha. Takto napomína sám žid tých 143 židov, ktorí sa na svoj groš ponúkli za ablegátov.

Prelievanie krve. V Orave si četníci už zabarvili svoje bodáky krvou ľudovou; dve ženy píchli, dve ale prepíchli. Tamtie aj do žalára hodili. To je predhra nastaf majúcich slobodných volieb „uhorských“.

Anton Mayer bol za jeden dopis vo štvrtok volaný pred súd v Budapešti, že vraj proti židom búril. Jako vec vypálila, o tom v budúcom čísle.

Zenské gymnasium sa otvorilo toho roku v meste Hajdubösörmény. Toho roku je ešte len 1. trieda otvorená, žiáčok je 8; profesori sú dvaja.

V obci Kusenec ukradol dievča Juraj Berzovan. Ono nemalo viac, jako 14 rokov. Lenže je už chytený a odovzdaný súdu.

Trnavský vyslanec Pantoček, rodák z V. Topoľčan zbláznel. Už od dávna sa spúšťal. Vo vrecku vždy mal flašu vína, abo pálenky; na odev nič nedal, v roztrhanom kabáte chodil. Ináč tento liberálny pán hlasoval i za cirkevnopolitické zákony.

Šesť krát strelil na seba bez výsledku krajčírsky tovaryš Ludevít Dávid v Budapešti; len ucho má trochu poškrabnuté.

V Kisvárade kradnúť chcel cigán Tintér. Jeho bolely zuby na poklady židovského kostola; sám sa ale bál chytiť do práce, a preto získal svojmu plánu i jedného murára. Lenže ľudia zbadali, čo sa robí; murár uprskol, cigán ale neutekal, lež sa predstavil prítomným, jakby on bol zamedzil cestu zločinu.

Ml. Crispi, syn bývalého minister-predseda talianskeho v Brasílii proboval šťastie. On tam ale ušiel s driečnou paňou jedného redaktora, ktorému aj deti pobral. Už má zavesenú ten nemravný panák pravotu.

50-tisíc daroval v Stolnom-Belehrade pensionovaný gazdovský úradník Ján Mautz na dobročinné ciele, zvlášte ale na školy.

Milosrdenstvo. Talian Baschy chce ísť do Afriky a sa ponúkne Medikovi, aby jeho spravil vážnom a daktorého hliara na slobodu pustil. Hľadá privržencov k tomu cieľu, ale sa nechcú prihlásiť.

Medzi četníkmi a sedliakmi veľký boj bol v Sakule, v obci rumunskej. Jedon sedliak o život prišiel.

Roztopašné deti vitriol lialy s obloka v Gráci práve v tom čase, keď teda vojaci šli. Z vojakov nikomu sa nič nestalo.

Rozširovanie sa katolicstva. V Nemecku bolo v r. 1801. 6 millionov, teraz je 20 millionov katolíkov. V Švajčiarsku bolo v r. 1801. 350-tisíc, teraz sú 2 milliony katolíkov. V Rusku bolo v r. 1801. 20-tisíc, teraz je vyše 3 mill. V iných menších nekatolíckych štátoch bolo v r. 1801. 9 mill., teraz je 49 millionov. V Uhorsku ale už v roku 1848. bolo len 48%, teraz ale 52% katolíkov.

Židovský mladík, Šimon Herkovič sa dal pokrstiť v chráme žikrákošskom v deň narodenia P. Marie a vstúpil do lona cirkve katolíckej.

Hrozné nešťastie sa stalo na aradskej stanici. Dieľna vozňov podrobila próbe jedon nákladný vlak, ktorý mal viesť Michal Dankó. Tento sa chcel v chytrosti vyškriabať na vlak, ktorý už neškodne sa pohyboval. Vlak ho vrazil do jedného stĺpa a telo jeho tak na kusky potrhal, že ho sotva sa podarilo sossberať.

Parový kúpeľ vymysleli pre kone; po kúpeľi takom sa im dá trochu páleného a zaobalia teplými šalami, aby im zima nebolo.

Nebezpečný žart. Vo Vámos-Györku chcel jedon břeš nastrašiť druhého, a preto shodil vidly železné na seno naložený vóz. Vidly ale celkom prebodly hlavu tomu druhému tak, že on hneď vypustil ducha.

Nazarenstvo sa aj medzi Srbami rozširuje, tak že nedávno len v jednej obci, v Mokríne, 68 rodín opustilo vieru staroverskú a vstúpilo do lona nazarenstva.

Obet bojazlivého žida. V obci Bilke žid Mayer chcel ryby loviť s dynamitom. On sa ale bál s patrónom poriadok spraviť, zavolať si tedy mladíka gazdu Juraja Biró, a vopchal mu do ruky ten patrón dynamitový. Nábitok vypálil a odtrhol gazdovi ruku.

Cti otca a matku svoju! Vo Veľkejvsi bol nedávno jedon mládenec, odobratý vojak, svoju vlastnú matku veľmi dobil. Stalo sa, že onedlho v ruvačke s mládenci volaktorý ho v palec uhryznuť, následkom čoho otrávil sa mu krv a lekár bol prinútený mu palec odrezať. Lenže jed siahnuť už ďalej tak, že celú tú ruku, ktorou nedávno matku ubil, mu odrezali.

84 ľudí zaplatilo životom prácu, ktorá sa potrebovala k vyhotoveniu Železnej brány.

L'udoví kandidáti.

1. *Dolný-Kubin*: Rudolf Krupecz statkár z Višnového.
2. *Apati*: dr. Albert Kontur, lekár v Budapešti.
3. *Zlaté-Moravce*: Ludevít Molnár, statkár z Tamášfalvy.
4. *Battonya*: Štefan Bartha.
5. *Bács-Almáš*: Jozef Miller, direktor denníka „Alkotmány“.
6. *Bazin*: Štefan Bezéthy, advokát z Csaktorni.
7. *Bittse*: Juraj Micsura, advokát.
8. *Bobró*: Zoltán Zmeškal, veľkostatkár.

9. *Bonyhád*: Ludevít Balogh, hlavný slúžny.
10. *Breznobánya*: dr. Jozef Burián, lekár z Ružomberku.
11. *Čaca*: dr. Ján Csernoch, kanoník z Ostrihomu.
12. *Csáktornya*: dr. František Major, lekár a direktor krajinského špitálu v Belohrade.
13. *Csorna*: Štefan Rakovszky, kr. komorník.
14. *Duna-Kecel*: Anton Mócy, školský direktor.
15. *Eszterháza*: Ján Molnár, opát a direktor kancelárie ľudovej strany.
16. *Érsekújvár*: dr. Pavel Kovács, advokát v Budapešti.
17. *Félegyháza*: dr. Aleš Bakonyi.
18. *Nagy-Füged*: Ján Racsek, statkár od V.-Váradina.
19. *Győr-Sziget*: Štefan Szabó, statkár.
20. *Nová-Ves*: barón Ján Mariássy, generál.
21. *Illava*: Vincenc Havlicsek, farár z Prešporku.
22. *Kecskemét* I. okres: gróf Ferdinand Zichy.
23. *Keszthely*: Ján Asbóth, statkár.
24. *Köbölkút*: dr. Karol Hajdín, advokát z Budapešti.
25. *Kőszeg*: dr. Sigismund Vadász, advokát.
26. *Kun-Szt-Márton*: Mikuláš Lepsényi, redaktor.
27. *Dolná-Lendva*: Andrej Maršovszky, statkár.
28. *Letenye*: Mikuláš Lepsényi, redaktor.
29. *Levoča*: dr. Ján Zelenyák, profesor.
30. *Moháč*: Dezider Neumayer.
31. *Nagy-Márton*: František Tomor, profesor z hlavných škôl.
32. *Pécsvárad*: dr. Alex. Nagy, redaktor.
33. *Pincehely*: gróf Géza Apponyi.
34. *Prievidza*: Michal Juriš, farár.
35. *Rác-Almás*: gróf Mikuláš Móric Esterházy.
36. *Ružomberok*: Jozef Massura.
37. *Rum*: František Buzáth, apatekár z Beregszaszu.
38. *Rigyica*: Michal Majzon.
39. *Somlóvásárhely*: Pavel Meszlényi.
40. *Stupava*: Károl Otcoska, advokát z Prešporku.
41. *Szakcs*: Jozef Mérey, statkár.
42. *Skalica*: Vincenc Vaculík, advokát z Holiča.
43. *Szent-Gróth*: Karol Kálman, farár v Šóskute.
44. *Sv.-Jány*: dr. Jozef Kubina, advokát.
45. *Szent-Lőrinc*: dr. František Darányi, advokát z Päťich-Kostolov.
46. *Tata*: gróf František Esterházy.
47. *Tenke* (biharská st.): N. Vincze, statkár.
48. *Tovarisova*: dr. Štefan Adamovič, advokát z Ujvidéku.
49. *Ugod*: Ján Orbán, statkár zo Sedmohradska.
50. *Vacov*: Štefan Révész, farár z Dunakeszu.
51. *Považskom Novommeste*: Bartolomej Reviczký, farár v Čachticach.
52. *Vágvecse*: dr. Ottokár Prohászka, profesor.
53. *Varin*: Ján Markovič, direktor v semenariume v Nitre.
54. *Zala-Egerszeg*: Jozef Farkaš, tamejší statkár.
55. *Zurány*: ml. gróf Ján Zichy.
56. *Nitrianskych Žabokrekoch*: dr. Ján Zelenyák.
57. *Žilina*: dr. Ján Kubicza, advokát tamejší.
58. *Németújvár*: dr. Alex. Semadam, advokát.

59. *Považskej-Bystrici*: Vincenc Havlicsek, farár z Prešporku.
60. *Szegzarde*: Bernát Ürményi, statkár.
61. *Sabadka*: Matej Mamužich, prepošt a farár tamejší.
62. *Gödöllöve*: Bernát Ürményi, statkár.

V nasledujúcich okresoch: *Szenic, Frašták, Tapolcza, Szombathely, Trenčianske-Bánovce, Trnava, Trenčín, Bodajku, Kremnici, Szliach, Jolšve, v Novej-Bani, Tétthe, O-Béči*, do 18. októbra istotne budú postavení kandidáti ľudovej strany. V ostatných ale okresoch, kde ľudová strana sriadená není, kandidátov postaviť nebolo možno, ale pri budúcich volbách o päť rokov úfame, že aj tam budú. Ľudová strana teda behom *jedneho* roku navzdor ukrutného prenasledovania sa tak rozmnožila, že asi 80 kandidátov postavila po celej krajine. Židia a liberáli vidiac toto neočakávané rozšírenie ľudovej strany, ukrutne sa nalaľali, že mästným hrcnom už koniec bude.

Spravedlnosť ušla do neba.

V istom veľikom a bohatom meste býval jedon vo všetkých rozkošách zemských oplývajúci pán menom Klandes. Tento sa jednúc v krásnych májových dňoch vybral na prechádzku do svojích hájnikov; jako ale po peknej ceste do nútra vchádzal, zazrel, že jakási žena v hájiku odpočívajúca, sa naň obzerajúc, rýchlym krokom pred ním utekala. — Toho si on povšimnul: kričal, aby stála; konečne až nič neosožilo, dal sa za ňou utekať, — až ju skutočne dohonil. Včul videl pred sebou jednu obstarnú, v zodranom chudobnom odeve uplakanú, a však ctihodnú paňu. Prehovoril tedy k nej Klandes, pýtajúc sa: „Prečo ste tak predomnou utekala?“ Odpovedala ona: „Bojím sa celého sveta; lebo mi veľiké krivdy narobili; nemám mestečka, kde bych odpočinúť mohla. — Moje deti, ktoré som ja verne opatrovala, a ktorým som moju otcovizeň veľikú do rúk odovzdala, sa my zpreneverily; nechcú ma uznať viac za matku.“ — Nad týmto horekovaním udivený Klandes opýtal sa jej jakousi spoluútrpnosťou: „Jako sa voláte? a odkúď ste?“ Odpovedala ona: „Ja sa volám „Spravedlnosť,“ od Otca nebeského k ľudom poslaná, abych všetkých ľudí šťastlivých a blahoslavených učinila. A však miesto moje zaujala macocha „Nespravedlnosť,“ ktorej synovia a dcéry sú: nedôvera, pomlúvanie, ľahkomyselnosť, utláčanie, nemilosrdenstvo, lenivosť, krádež, neuctivosť, nečistota a inšie macochy vnúčatá a pravnúčatá.“ — Pán Klandes týmto rečami dojatý, — lebo sa to aj jeho týkalo — hovoril s uctivosťou Spravedlnosti: „Pani moja! vráťte sa ku mne, ja celý nádherný palác vám k vôli vyčistím; môžete u mňa bývať. Odpovedala Spravedlnosť: „Už je neskoro! mám rozkaz od Otca nebeského, abych sa ta navrátila, odkúď som prišla: a preto, jestli chceš so mnou bývať a mňa nájsť, hľadaj ma v nebi; tam ma zajiste nalezneš. — A na slová tieto zmizla. — Skutočne, kto chce spravedlnosť nájsť, nech túži po nebi.“

Emanuel Filkorn.

DOPISY.

KYSUCKÉ NOVÉ MESTO, VARÍN, 12. okt.

My za ablegáta si už volíme nášeho pána Jána Markoviča direktora na semináriume z Nitry. Toto je ten dávno očakávaný muž, ktorý nás jako ľudovej strany ablegát svedomito zastupovať už bude. Nech teda Pán Boh živí kandidáta ľudovej strany: pána Jána Markoviča. Každý, ktorý ešte aspoň len niečo má z katolíckeho ducha a nosí katolícke meno, nech sa bere na 28. oktobra do Varína, nech ide s nami hlasovať, veď nás katolíkov je ukrutná sila, veď sme všetci! .. Nebojme sa, bratia katolíci, pán Boh je s nami a s pomocou Božiou víťazstvo naše je isté!

Aj náš hlavný slúžny vystúpil: pán Haydín, ale za liberála, jaký je aj Šipeky, no nech hlasujú na neho liberálci a židia, my katolíci máme nášeho Markoviča!

Idú chýry, že Haydín preto vystúpil, aby potom Šipeky tu mohol byť slúžným: — no ešte to by nám len treba bolo!

Na Haydina tiež aj preto nebudeme hlasovať, lebo on pred 2 rokma v Trenčíne na shromaždení, keď Bánffymu všetku dôveru hlasovali, tam verejno hlásal: Dogma sem — Dogma tam (dogma ide — dogma oda!). — No to je veru veľmi smutné, že on s vieročlánkami takto zachádza a že on len liberalismus pozná. — Nech si ho tí páni volia, nech včuf kričí: dogma sem — dogma tam! — Vieročlánok sem — vieročlánok tam!

My kysúc-novomestskí-varinskí kresťanskí voličia všetci hlasujme a oduševneno volajme:

Nech žije náš pán Ján Markovič ablegát ľudovej strany!!! Doju s liberálmi! Hore s ľudákmi!

Nech žije ľudová strana!

Voličia kresťanskí.

Zo ŠTUBNE.

Vážený pán Redaktor!

Veľmi šťastliví sme, že tak výborný a neohrozený bojovník kresťanských zásad, gróf Karol Pongrátz vystúpi u nás. Nech ho Pán Boh živí, že navzdor pokročilého veku svojho sa neodovzdá už dávno zaslúženému pokoji, jako mnohí lež i ďalej chce zastávať kresťanstvo a ubohý ľud slovenský. Nech ho Pán Boh živí! My verne vytrváme pri ňom. Nech žije náš milovaný ľudový kandidát, nech žije gróf Karol Pongrátz.

Jedon neodvstlý volič.

Od ŠINTHAVY.

Šlachetný Pane!

Aj v našej tichej dedinke sa stalo volačo, čo zaslúži, aby uverejnené bolo, a tak delanie pánov liberálov okresu nášeho aj iným na vedomie prišlo.

Stalo sa, že 21-ho septembra hlavný slúžny suspendoval rychtára nášeho. Za príčinu udal, že jakýsi neporiadok bol v úrade rychtárovom. Opravdivá ale príčina toho suspendovania je iná. — 20-ho septembra bolo veľké shromaždenie ľudovej strany v Urmíne, a rychtár náš, ako horlivý bojovník ľudovej strany, tiež bol prítomný na tom shromaždení. Hneď na druhý deň — 21-ho septembra — prišiel hlavný slúžny a

suspendoval rychtára nášeho. Každý môže vedieť: prečo?!

A v susedstve — v Šoporni — niektorí z tých mocnejších voličov oslovení boli, aby sa v kancelarii ustanovil; načo? to ľahko uhádneme. Lenže darmo, lebo oni sú stáli a nedajú sa ani hrozbou ani prosbou od ľudovej strany odvrátiť.

Šinthavan.

—
PEZINOK, dňa 9 ho okt.

Ctená Redakcia!

Dňa 8 ho oktobra roku bežiacého sa v meste našom prepodivná udalosť prihodila. Na miesto že »vrole milovaný« náš pán ablegát Edmund Szalay by sám sa bol k nám uponížil, by nám poďakoval za dôveru, ktorá ho toľké roky do snemovne krajinskej posielala, a aby ústne nám počet vydal, jak premnoho pracoval pre dobré nášeho okresu: vybrala sa deputácia zdejších liberálov, aby táto jemu vďaky činila za to „strašné“ jeho sa trápenie (!!), ktoré on pre okres podstúpil.

Toto však ešte nič podivného! — Lebo u nás sa vždy najšli takí, ktorí všetko lížu, čo sa liberálnym nazýva.

Ale kto by si to bol myslel, že medzi tymito pánmí aj náš premilený vodič našich processíí, náš rúženský pán tatík, úd tretieho radu sv. Františka — náš „Janenko“ — jako ho tu menujeme, sa vynachádzal. Nemysleli by sme si, žeby jeho, jako dobrého gazdu, ten zaslúbený súdek piva bol fahal, a že on našu dôveru, ktorá jeho do stoličného výboru svolila, takto odmenil!!!

Preto si aj spievame:

Jano náš, Jano náš,
Šedivé vlasy máš!!

Pezinčan.

—
Z GOMBÁŠA.

Vážený pán Redaktor!

Vopchaj palicu do mraveniska, uvidíš, jako sa mravci dajú do práce. Ľudová strana pichla do mraveniska liberálnych tatárov a vyrušila ich z hniezda bohaprázdných beárov. Tatári lietajú, behajú, štekajú, ľudári však na ich psí hlas zhola nič nedajú. I u nás sa tatári zjavili, ktorých hlavou je notár, potrimiskárom kozkár; boženikom Jozef a Jano Híčík, rychtárom šuster semä veľmi požeňnano. Ľudári tatárom chrbát obracajú bárs ich i tatári grošom podplácajú. Slúžny Matfaš-šovský po dedinách chodí, bagáziu hodnú vraj za sebou vodí. Škoda nám slúžného, Juľu uprimného; keď že ho vyvolia za Bašibozuka, nad kým bude vládnuť jeho mocná ruka?! Tejto mocnej ruky jeho ľaká sa najviac Jozef Híčík mešfan, ktorý je vraj pobožný, triezlivý a mravný, ale veľmi zaslepený. Má oči, ale liberálov tatárov škodlivých nevidí; má i uši, len že psí hlas tatárov neslyší. Hlas tatárov mu je ľúbežným; keď počuje spievať krkavca, liberála; myslí si, že to hlas nejakého kráľa. Jozef Híčík je i vo sv. Ruženci i vo spolku Srdca Ježišovho a predsa len s liberálmi drží. To Srdce Ježišovho hľadá volá pobľúdeného — a žiada, aby sa každý náš občan chránil liberálov, sta ohňa pekelného!! Jozef Híčík už ani to nevie, jako zradil Judáš Krista Ježiša!

Gombáš je domov môj —

Tu sľasť, rozkoš bývať;

Ľudárom chcem zostať

A v nebi prebývať!

R.

Z TRENČIANSKA, 10. októbra.

Velavážený pán Redaktor!

Neslýchaný pohyb, sem-tam lietanie a behanie úradných osobností panuje teraz u nás. Ani čo by si do osieho hniezda pichnul, tak pobúrení sú naši liberáli nad tým, že ľudová strana opovážila sa v každom okrese svojho kandidáta postaviť ku nastávajúcím volbám. Liberáli mysleli si, že oni v árende držia všetky práva občianske, a že volby vždy pôjdu po šnôre, ako dosavád. Preto teraz mnohé úrady prázdne stoja, lebo všetko úradne stvorenie, čo má nohy, behať a naháňať musí, ako by sme úradníkov za kortešačku z našej dane platili.

Teraz vidíme, na čo potrebujú notári a matrikári pomocníkov, prečo pýtajú väčší plat. Pomoc potrebujú ku kortešačke a nahaňačke, a väčší plat potrebujú na čižmy, aby bosí nebehali po dedinách.

Nech si teraz každý pozor dá na dvory a na hnoje, lebo liberáli majú dobrý nos a každý dvor voličov ľudovej strany veľmi im smrdí. Pálenie, krčmy a smradľavé sudy, to nebantuje nosček liberálnych kopovov a nahaňáčov. Len to im vrta v hlave, že ako opováži sa kto proti nim muknúť. Ako omráčení zostali, keď počuli, že i jeden kr. podsudca vystúpi u nás s programom našej strany. Podobný pád stal sa i v Marmaroši, kde jeden služny prestúpil tiež ku ľudovej strane a volia ho teraz za ablegáta. Vidíme teda, že nielen tá „pálenkou ohľúpená slovač“, lež i múdri páni a úradníci pristupujú pod našu zástavu.

V Trenčíne, v Žiline pílno radili sa naplašení liberáli. Počúvame, že v Trenčíne dohováralo sa niektorým ablegátom, že boli leniví, preto vraj odvrátil sa ľud od nich. Pán Urbanovský, 30 ročný ablegát už viac nevystúpi a prestane rečniť na sneme. Tuším aj Šándor Šipeky nenajšol milosti a nesmie vystúpiť. V Žiline v súkennej fabrike hlavný tábor majú liberáli; za to moravskí úradníci fabriky dostali votum, bárs nie sú uhorskými občanmi, tak to žiada vlastenectvo liberálov.

Naši notári len to opakujú, že snem nenie pre kňazov; my zase im povieme, že keď hlásilo sa 143 židov za ablegátov, prečo nemohol by sa hlásiť i kňaz, ktorý najlepšie pozná záujmy ľudu. Či je snem asnáď nie pre dobro všetch občanov? Nuž ale liberálom darmo vyprávaš. Oni chcú mať úrady, ablegátstvo a moc správy v árende, a keď to my nechceme uznať, preto teraz na miesto volieb chcú mať licitáciu, a kupovať chcú voličov, ako lichvu na licitácii.

No, mnohokrát nás oklamali; i teraz dostať nás chcú s vyššou kvótou, lenže o tom mlčia.

Trenčan.

Z LUDROVEJ.

Vysokoctený pán Redaktor!

U nás 5. okt. veľký oheň vypukol v noci; zhorlo 30 domov i s pajtami. Vypukol on v tej krčme, do ktorej 24 hodinami predtým pán služny Andaházy povolal voličov, ktorí ale neohroženo vytrvali vo svojom presvedčení. Teraz ale sa o nich nikto ani neozre z tých pánov, lebo však len o ohňovej nehode bola reč; nebolo tam vidieť ani Matyašovského, ani Kubínyho, ani Andaházyho. Tuším sa im všetkým príjemno snivalo o tom, jako im sadnú zas na len

sprostí voličia; čo ich vtedy po ohni. Videli sme tam ale ľudákov, ktorí s obetovaním nočného odpočinku bránili ubohých: Štefan Rakovsky, Kekát neunávne vynášali z domov nábytok a iné veci. A tak pracovali až do bieleho rána. Rakovsky aj so strechy spadol, zkadial sa ponáhal, keď okolo neho všade oheň bol. Ochrana božská ale nič nedopustila, aby sa mu dačo zlého prihodilo.

My už vidíme, ktorí sú naši priatelia; ľudáci nás ratovali, liberálny kandidát, Matyašovský ale kde bol zatiaľ?

SKALICA, 5. októbra.

Velactená Redakcia!

O našom ľudovom shromaždení 27. septembra odbývanom zase veľkú luhaninu pustil do sveta ten „opratový“ kresťan. Že vraj sotva bolo na našom shromaždení 1000 duší. No musia to byť veľmi krátkozrakí páni pri tom „Opratovom“. Nevidia ďalej od nosa a len tak čarbú, ako ich na opratách mykajú tí páni, ktorí Opratového ovsom kímia.

Že naše shromaždenie skvelo sa nám podarilo, o tom teraz už ani vypisovať nejdem. Reči pána Zmeškala a p. Krupca vždy sú nám ešte v pamäti. Nikdy nezabudneme krásne slová p. Zmeškala, ktorými nás ku tichosti a slušnosti napomínal. Vtedy sme videli, ako naša ľudová strana búri nás vraj k výstupkom. To len kadejaké prevrátené hlavy môžu čarbať v tom svojom „opratovom“ súdruhoví.

Reč p. Krupca výborne nás poučila o tom, ako nás liberáli vždy za nosom vodili. Celá liberálna politika nič inšie nenie, iba falošná zmenka (vechsel), — tak riekol trefne p. Krupec. A o tejto falošnej zmenke liberálov úplne sme presvedčení. Falošno zachádzali pri civilnom manželstve, a falošno i teraz mlčia o vyššej kvóte, t. j. o vyšších farchách k vôli Rakúsku. No sme zvedaví, ktorí prevráteného rozumu voličia hlasovať budú na kandidáta väčšej kvóty! Liberáli hlboko mlčia o väčšaj kvóte, lebo oni len na obrokové vrecko svojho pána gazdu hľadajú, a voličom nepovedia pravdu, aby voličia nenafakali sa vyššej kvóty, ako novej liberálnej mátohy. Proti tejto mátohe vyššej kvóty nech dvíha lieskovicu svoju ten „opravdový mátohář“, ktorý v „opratovom kresťane“ čarbal zase všelijake zeleniny, keď spomínal výstavu, mátohu, lieskovicu, papufu, čertov a zvláštne akýchsi »tichých beránkov«, ktorí vraj naplnia si terkelicou „nielen hlavu, ale aj brucho“.

Musí to byť opravdový baran, kto čarbe, že v Skalici tiché baránky terkelicu pijú, a to ešte nielen že do hlavy lejú si terkelicu, ale že vraj aj do brucha. Také hlupáctva len „opratové“ stvorenia môžu vyosliť. Či to nenie do rozpuku, keď v Skalici už aj barani vraj pijú terkelicu. Mohol ten „opratový liberál“ už aj to napísať, že kapry v klietke spievajú. Ináč z reči jeho vyrozumeli sme, že liberáli bojovať chcú za „svobodu“ už aj lieskovcami, nielen židovskými písťalkami a záprdkami.

Ujco.

ZO ZVOLENA, 6. októbra.

Vážený pán redaktor!

Naši liberáli behajú, ako pomätení. Boja sa veľmi ľudovej strany, ktorá bojovať chce za právo ľudu nie záprdkami, ani nie židovskými písťalkami, ako libe-

ráli bojovali pri shromaždeniach našich v Malých-Opatovcach a inde. Krčmári tešia sa, keď už zďaleka zazrú liberálnych kortešov. Teraz odpredajú smradlavé svoje víno, ktoré nikdy nevidelo vinohrada a len v pivnici sa narodilo. Teraz líškajú sa korteši tomu slovenskému ľudu, ktorý vyhlásený je od liberálov, že vraj je „pálenkou ohlúpený“.

Nuž bratia, ukážte liberálnym píšťalkárom a záprdkárom, že vy viete ešte rozmýšľať a nesadnete tým liberálom na lep, ktorú preto vedú teraz boj pomocou úžerníckych grošov, aby vás novými farchami a vyššou kvótou obťažili. Pýtajte sa ich, či vy preto platíte daň, aby ste si ani ablegáta nemohli svobodno vyvoliť. Pýtajte sa ich, či len tí kandidáti dobre prajú ľudu, ktorí prisľúbili, že na vyššiu kvótu budú verne hlasovať. Nie ste vy junce alebo barani, aby vás liberálni valasi naháňali do košiara a do maštale liberálnych železničkárov a obrazkárov. Kalendárnici pána Sámeho Goldštajna bozkávajú vás budú teraz. Kamaráti z mokrej štvrti a z Ós-Budaváru bratrickovať sa budú s vami. Nuž opýtajte sa ich, čo sa to robilo so svätým krížom na tej ohavnej processii Ós-budavárskej. Pýtajte sa ich, či len liberáli chcú platiť porcie na väčšiu kvótu?

„Opratových“ kresťanov teraz mnoho budete vidieť, ktorí nezaslúžia meno kresťana, lež opraty a ohlávku na hlavu. Tí opratovní kresťania vás vraj poučovať chcú, ktorí neroznajú Mojžiša od anjela a premenenie Krista od na nebe vstúpenia Pána. Neroznajú ani ľavý breh potokov od pravého, keď píšú, že Kys. Nové Mesto leží na ľavom brehu Kysuce. Nevedia, že úradskí nenosia sukne, keď pod obrázok ženy napíšu, že vraj to tiež »úradský« z čačanského okresu. Na prsia sa tľú a píšú, že beznáboženstvo neškodí mravom a slobodní murári že rozširujú „kresťanské mravy.“ A takíto »opratovníci« pyšia sa, že pravdomlivosť milujú.

Varujte sa „opratových“ liberálov, aby sa vám zase za chrptom nevysmiali, že na krky zavesili vám nielen civilny sobáš, lež i vyššiu krótu! *Zvolenčan.*

Z LIPTOVA, 4. okt.

Velavážený pán Redaktor!

Akási dobrá »Kvetina« v tom „divom“ kresťane všelijakých ancikristov spomína, hltavých vlkov, brindzu do hromady strepe a horké slzy prelieva za pánom našim bývalým ablegátom Kajuchom.

Nenie síce hodno s takýmto dobrým »kvetkom« sa do reči pustiť, lebo slepému darmo vyprávaš o farbách. Liberálnemu „kvetku“ darmo budeš hovoriť o práve a svobode; on len mešec pozerá a hľadá, kde by sa lepšie napiť mohol.

Na našich horlivých duchovných pastierov špince, lež proti tomu nič nemá, keď pri Ós-budaváskych hanebnostach cit náš náboženský bol urazený. Dobrá „Kvetina“ len na nášho Kresťana hromží, ale kalendárom židovským, obraz Krista potupujúcim da svätý šabesový pokoj. On bojí sa, žeby z duchovných našich jeden lebo druhý do snemu prišiel, lež to ho ani najmenej netrápi, že 143 židia ponúkli sa liberálom za ablegátov, ale len 40 ich bolo prijato. Ešte i klubík p. farára zavadzia mu, lež na to nepamätá, že notári a slúžnovci len na toho smú hlasovať, koho im liberálny ich tatík pošle, čo by mal hneď i čertové rohy na hlavu.

Naše konsumy a potravné spolky tiež nepáčia

sa dobrej »Kvetine«. Nuž presvedčení sme, že dobrý oldomáš dostal za to, že na naše spolky špintal. Len to nepochopíme, že priateľom ľudu chce byť ten, kto na spolky ľudu hromží, lež spolkom a khagalom židovským dá tiež šabesový pokoj.

Náš ľud pozná už dobre všetkých nie opravdových, lež v skutku opratových kresťanov, ktorí len samé hlúpoty píšú a potom prinútení sú „opravy“ prinášať, že sa im „náhodou faktor pomyliť,“ alebo že »omylom stálo vytlačené« pod obrázkom slúžnych, hajduchov a jednej ženy, že vraj sú to „úradskí“ čačanského okresu. Veru opraty musí nosiť na hlavu ten opratový kresťan, ktorý Mojžiša a Eliaša fúzna-tého držal za anjelov pri na nebe vstúpení Krista a teraz zase na ženu v sukni písal, že to „úradsky“ z Čace.

Bratia; takýmto kresťanom len opraty! *Volič.*

HOSPODÁRSTVO

Opatrovanie lúk.

Na mnohých miestach sa v úplnej miere zanedbávajú lúky a pasienky, bárs sú ony tej najväčšej povahy. Veľa by sme my získali, keby sme lúky aspoň takej opateru spravili účastné, jakú opateru vynakladáme na role krmu nám skytajúce. Lebo však dobrá lúka dáva tú najzdravšiu, najlacnejšiu a predsa najužitočnejšiu krmu. A práve preto už i povdavnosť spolu ale i zdravý rozum žiada, aby sme aj o lúky mali koľkú-toľkú starosť.

Najnovšie prišlo do zvyku kunštovne hnojiť lúky s kanitom a thomassalakom (troskou) a inými k tomu cieľu robenými kunštovnými hnojami. Lenže lúka nielen hnojená má byť. Prihodí sa totižto, že lúka má od vozenia a chodenia ztvrdnutú pôdu tak, že hnojovka a iný hnoj nedôjde ku koreňu trávy. V takom položení odpomocou je jedine pobránenie.

S pobránením totižto ľahšie je koreňu, ku ktorému sa dostane viac vlahy a povetria; korene sa vyvinú, tráva sa rozrastie, mrchavá zelina hynie, zem nevyschne tak chytro, a hnoj s väčším osohom účinkuje.

Pobrániť sa má lúka nielen raz do roka, lež neskoro v jaseňi tak, jako i za včasu jara.

Lenže zuby brány k tomu cieľu osobitne musia byť robené. Obyčajná brána nestojí moc pre lúku, dôkladne nepovrtá zem, lež len trochu poškriabe a pošibrinkuje ju.

Na vlhkú lúku je ľahšia brána potrebná; suchej lúke, kde je zem hustá, ťažká brána sa hodí.

Bránenie nemôže lúke škodiť, keď sa pred očima držia tieto mnou spomenuté pravidlá.

Veľká chyba je aj to, že u nás na horňakoch z jará lichvu pasú roľníci na lúkach. Táto okolnosť je ovšem až veľmi škodlivá. Útla tráva sa pognávi a neraz i s koreňom vytrhne. Preto sú naše lúky slabé a neraz aj plané.

Krčacince tiež sa nesmia nechať ztvrdnúť na lúke, treba ich rozhrabať.

Polievanie a podpúšťanie lúk ale je korunou opatrovania lúk. Kde je to len možné, čím častejšie sa to má opatovať. Ktorá lúka sa čisto polieva, tá dá vysokú a hustú trávu, tá je zbavená aj krčacincov.

Tieto rady sa ľahko dajú uskutočniť a previesť; požehnanie ale sa až tak sype za nimi. Mnohé lúky by dali aj dvakrát toľko sena, keby neboli celkom zbavené opatery. Kto si nedá radiť musí dvakrát platiť; toto príslovie keď na dakoho, isto sa vzťahuje na gazdu.

Jozef Urminčan.

VYOBRAZENIE

Ján Markovič direktor seminariumu v Nitre je jeden z tých najneohrozenejších bojovníkov ľudovej strany. Nitrianske volby on tak sriadil, že liberáli len s podlými spôsobami mohli tam prelomiť výfazstvo ľudovej strany. *P. J. Markovič* je ešte dosť mladý (má 46 rokov) a tak schopný k tomu, aby s odvážlivosťou bojoval za Boha, vieru a slobodu. Teraz je kandidátom ľudovej strany, v okrese Kisucko-Varínskom, úfame, že pri volbe istotne zvíťazi.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpák a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Uctive prosíme našich ct. predplatiteľov, aby číslo obalky, pod ktorou im noviny chodia, na krajec nám naznačili ráčili, lebo takto ľahšie si do knihy zapísať môžeme.

Uvedomenie. V tom položení sme, že ct. duchovní aj erga sacra objednať môžu tak kalendár (1 exempl. unum sacrum), jako i Přípravu ku spovedi . . . (2 ex. viaz., abo 3 ex. broš. erga unum sacrum). Redaktor „Kreštana“ Budapešť, VIII. Maria-Tereziatér 9.

B. G. vo Sv. Jure. Noviny zas posielame, ale prosíme predplatiť na ne.

M. J. Krompach. Bpest. IV. Ferencziek zárdája. *Prešporek.* S. J. Noviny sú vyplatené do k. nov.

P. M. Lansford. Carbo. Co. Am. To bola len tlačová chyba; na 8 zl. to prepíšeme. Netreba kvitančiu nazpák poslať.

Ľ. H. Natrona P. Am. Nápis sa už premenil.

J. Lovász-Pilšit (Preisko) 5 mariek sme dostali. Kalendár sme 25. sept. poslali. Noviny riadne posielame.

F. J. Jaszberény. Noviny posielame.

Sz. Štefan. N. Mesto. Tie 2 kalendáre sme poslali 2. okt.

L. K. Zázriva. List už išiel.

Dopis »Vyšší Kubín« sme nemohli uverejniť, pretože sa pôvodca nepodpísal.

Ján Zajác. Pre zaujatost veľkú Vám nemôžeme poslužiť.

Zvedavý. Nikto nemá toľko priateľov, ale aj nepriateľov, a závistníkov, ako redaktor. O ablegástve sa nám ani nesníva.

F. J. Egbell. Koncom augusta. Vďaka za váš dopis; ale ho uverejniť nemôžeme, lebo sme už od inakiaľ dostali dopis v tej veci, len buďte tak dobrý kratšie dopisovať.

M. Kr. Trnava. Obráťte sa s tou otázkou na nás k novému roku, keď úplný výkaz vydávajú noviny takých vecí s celého roku.

Št. B. Čaca, Váš dopis preto bol vystal, lebo pre jeho obširnosť by sa už nebol celý vmesil, po kuse sme ho ale nechceli uverejniť. Keby ste ho nebol odvolal, teraz by podistým bol prišiel.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný urobiť každý poštový úradník *úplne za darmo.* Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osov, že pošťari väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

Knižná polica.

Poučenie o pobožnosti božského srdca Ježiša. Vydáva braterstvo b. srdca v Detve. Cena?

„Rövid bibliai történet a kath. népisk. alsóbb osztályai számára.“ Knecht F. J. Freiburgu Herder.

„Dom Tobijašov.“ Výborné — asi 300 strán obsahujúce — dielo, ktoré každej rodine len vrele odporúčať môžeme. K dostaniu je za 65 kr. v Teplej (Lenge) pp. Bélabánya u dvp. farára *Richarda Osvalda.*

Žartovné novinky *„Herkó Páter“* vychádzajú každý týždeň tu na 16, tu na 8 stranách.

Slováci v celej krajine nemajú druhých takýchto noviniek, ktoré by v duchu katolíckom zastavali ľud a česali, prenasledovali lakomstvo úžerníkov a násilie židov. Cena na celý rok 2 zl., predplatiť sa môže pod nápisom: Redakcia „Herkó Pátra“ Budapešť IV., Zsibárus u. 7.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 7 05—7 45 zl. Raž 6 15—6 30 zl. Jačmeň na krm 4 10—4 40 zl. do páleníc 5 20—6 00 zl. na várku 6 50—8 00 Oves: 5 45—6 00. Kukurica 3 80—3 90. Proso: 5 25—5 50. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.
2. Olejové zrná. Lanové semeno 08 75—09 50. Koprné semeno: 08 55—09 00.
3. Strova: Veľká biela fízula 7 50—8 00; tmavá 8 00—8 50 okruhlá: 7 50—8 25, tarkavá 6 00—6 50. Šošovica 12 50. 15 50. Hrach 8 50—09 50. Čistý 13 50—14 50 zl.
4. Kupecké zelinové plody: Mak 15—16. Burgyňa 0 00—1 15. Cibula 5 00—7 10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželeň: 5 00—9 00. Paprika 135—140 zl.
5. Potrava: Seno. Lúčne seno 1 80—2 70. Slama. Na pol stielanie: 1 35—1 65. Žup 1 60—1 65.
6. Siatie: Červená datelina 26—32. Lucerna 35—42 zl. Jarní ladník 6 00—6 50 zl.
7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 377 hospodárskych volov; 262 dojných kráv. Následovné boly ceny. Výborná pára volov do jarma do 000—000 zl. Dojné kravy: za jeden kus 58—180 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 6541 kusov oviec. Ceny: 14—16 65 zl. za páru, a 15—18 kr. za živý kilo. Sviňský trh: za kilogram 16—18. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.
8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26—30 zl. Vosk 164—165. Vajcá 40—42. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Slanina 51 00—52, udená 56—00 57 zl.
9. Remeň funtový od 152—185 kl. tercy 135—156.
10. Kraviny vrázkované 165—175.
11. Tefaciny barnavé 12—13 kl. 420—440.
12. Tefaciny najl. víksovky 420—440, stredné 350—365 ažené a vrázkované 330—340, blysk. remeň najlepši 150—155 prsné listy 165—170.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

Hl. spolupracovníka dočasne zastupuje: Čachtičan.

Práve vydaný bol I. sošit
„Najdôležitejších Offertorii“

na celý rok“.

Obsahuje 6 čísel, a síce: off. na sl. Všetich Svätých, off. i grad. na 8. prosinca, všetky off. vianočné až do nového roku sa môže obdržať partitúra so 4 hlasy po zaslaní 70 kr. Jednotlivé hlasy po 8 kr. Kdo by sebe priat part. samu, zašle 50 kr.

F. CENEK,

sp. šk. a r. chóra v Jestrabicach u Koryčany
na Morave.

Hlavná výhra
prípad.
500,000
mariek.

O z n a m
šťastia

Výhry
poisťuje
štát.

Pozvanie k súčasťneniu sa na výhrach
veľkej peňazovej loterie od štátu Hamburgu poisťenej na
ktorej.

10 millionov 746,990 mariek

Isťotne musí sa vyhrať.

Výhry tejto výhodnej peňazovej loterie, ktorá podľa ná-
vrhu len 112,000 žrebov obsahuje, sú následovné, totiž:

Tá najväčšia výhra je prípadne 500,000 mariek.

Prvá výhra	300,000 mariek.
1 výhra a	200,000 mariek.
1 výhra a	100,000 mariek.
2 výhry a	75,000 mariek.
1 výhra a	70,000 mariek.
1 výhra a	35,000 mariek.
1 výhra a	60,000 mariek.
1 výhra a	55,000 mariek.
2 výhry a	50,000 mariek.
1 výhra a	40,000 mariek.
3 výhry a	20,000 mariek.
21 výhry a	10,000 mariek.
46 výhry a	5,000 mariek.
106 výhry a	3,000 mariek.
206 výhry a	2,000 mariek.
782 výhry a	1,000 mariek.
1348 výhry a	400 mariek.
42 výhry a	300 mariek.
138 výhry a	200, 150 mariek.
35327 výhry a	155 mariek.
8961 výhry a	134, 104, 100 mariek.
9249 výhry a	73, 45, 21 mariek.

Spolu **56,240** výher, a prídu za niekoľko mesiacov v 7 od-
deleniach k istému rozhodnutiu.

Hlavná výhra 1-nej triedy obsahuje **50,000** mariek, vstupuje v 2-tej triede na **55,000** mariek, v 3-tej na **60,000** m., v 4-tej na **65,000** m., v 5-tej na **70,000** m., v 6-tej na **75,000** m., v 7-mej na **200,000** m., a s odmenou **300,000** m. prípad. na **500,000** m.

Na prvé výhrove ťahanie, ktoré je úradne určené, 29 okt. 1898. stojí

Celý pôvodný žreb len 3 zl. 50 kr.

Pol pôvodného žrebu len 1 zl. 75 kr.

Štvrtka pôvodného žrebu len — zl. 90 kr.

Každý z účastných dostane odo mňa po výťahu
hnedky úradný soznam bez toho, že on musel písať.

Rozvrh losovania so štátnym erbom, na kto-
rom vkladky a rozdelenie výher na 7 tried je vidno,
popredku zdarma posielam.

Vyplacanie a rozposilka výhrových peňazi odo
mňa zrovna na patričných rýchlo a v najprísnejšej
tajnosti sa deje.

Objednania prosím poštovou poukážkou alebo
i doberkou.

Nech sa tedy, komu sa ľubi, obráti s jeho nari-
dením pre najbližšie ťahanie, hneď, predsa až do

29 október toho roku

dôverne na

JOSEFA HECKSCHER,

bankár a smenková účtovna v Hamburgu.

RÉTAY a BENEDEK

PREDTÝM

KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dielňa omšových šatov, cirkev. náradí, zástav a spolkových praporov.

V BUDAPEŠTI, IV. Lipót-utca číslo 21.

Jediní dovážači, Osvieten. a Dôstojného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

— „BUDAPEŠŤANSKÉHO OLTÁRNEHO“ —
spolku.

Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:

Omšové šaty, kostolné prapory, hasičské, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zástavy. Monštrancie, kalichy, ciboria, kríže, kadidlá, oltárové lampy, sviece, ligotavé sviece, sochy vo veľkom výbere. Prijmeme i maľovanie štaciových obrazov, svätých obrázkov, oltáre, mariánske tróny, Kristové hroby a kazateľnice podľa jakéhokolvek kresu umelecky vyhotovujeme. Cirkevné látky, čipky, stenové krížiky, kríže na pút vo veľkom výbere sú na našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny, príhodne vzory.

☞ Velebným farským úradom. ☜

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávaď na sklade sú a hneď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky splácováce.

☞ Kus týchto 12 stranových knížočiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakéhokolvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné. Odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-úlica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.